

Múrar apartheids rapa

TANN flókta politiska og búskaparlaga støðan her heima hjá okkum sjálvum hetta seinasta árið hevur fyri ein part verið orsøkin til, at vit hava gáað lítið um, hvat fyriferst úti í heimi.

STÓRU og kollveltandi broytingarnar í Eystureuropa áttu úttan iva at fingið meiri umrøðu í okkara fjølmiðlum, enn tað vit hava sæð og hoyrt. Tí hóast okkara egna samfelag krevur stórutakanir og avgerðir av okkum, so er greitt, at vit eru eisini partur av alheimssamfelagnum og hava vit sum so bæði skyldu og rætt til at vera virkin í tí kjakinum eisini.

NÚ kann vera, at onkur heldur, at tað hava vit onga ávirkan á. Gamaní, men tó eru vit partur av teirri stóru verð bæði so og so, og tað eigur at fáa okkum at vísa umheiminum ans.

HESAR seinastu dagarnar hava stóru fjølmiðlarnir í Europa vent ljóskastaran móti seinastu hendingunum í Suðurafrika. Har hevur hvíta minnilutastjórnin víst tekin til at ganga summum av sjónarmiðjunum hjá teimum svørtu á móti. M.a. hava vit hoyrt, at ætlanin er at lata svarta leiðaran Mandela leysan. Hann hevur sitið í fongsli í meira enn 27 ár.

NÚ tað hevur víst seg, at hvíta minnilutastjórnin er fús at slaka nakað mótevnis teimum svørtu, siggja vit, sum eisini náttúrligt er, at svartir meirilutir, ið hevur verið kúgaður og framvegis er tað, ikki vil lata sær lynda nakrar avmarkaðar ábøtur.

TAÐ er at fegnast um, at apartheidstjórnin er komin til ta niðurstøðu, at okkurt má gerast fyri at bøta um viðurskiftini og rættindini hjá teimum svørtu. Verður tað ikki gjørt á ein fríðaligan hátt nú, so verður endin fyrr ella seinni eitt blóðbað, sum neyvan fer at hava havt sín líka í nýggjari søgu. Bogin er spentur á tann fyrsti ørvurin kann gleppa nær tað skal vera. Tey svørtu, sum lítla og ongar broytingar hava merkt, í langa langa tíð, eru við at missa tolið. Tað ringasta fyri allar partar verður, tá tey kúgaðu ikki megna at halda aftur teimum mest viðgongdu.

VIT kenna hesa støðu so nógv aðrastaðni frá, har kúgarar ikki vilja geva seg eitt vet men heldur tvíhalda um órættvísa og ómenniskjansliga vald sitt. Fyrr ella seinni brestir. So tað er úttan iva hetta Clerk hevur í

tonkunum, tá hann nú roynir at broyta politikkin hjá teimum hvítu við lutvíst, undirstrikað bara lutvíst, roynir at ganga teimum svørtu á móti. Hann dugir at siggja, at tað ber ikki til í allar ævir at kúga eitt heilt fólk.

TAÐ, sum Clerk higartil hevur sagt seg vilja góðtaka av broytingum, er tó so evarska lítil partur av allari teirri grundfestu og órættvísu apartheidskipanini, at tey svørtu nú svara aftur og krevja fleiri broytingar. Tað er ikki nóg mikið at leyslata Mandela og at loyva ávísam svörtum felagsskapum at virka aftur. Nei, tey krevja nú, at undantaksstøðan, sum hevur verið galdandi í trý ár og sum hevur tikið øll demokratisk rættindi frá teimum svørtu, tey fáu sum tá vóru, verður sett úr gildi. Tað er henda lógin, sum gevur hvítu apartheidmyndugleikunum møguleikan at fongsla svørt børn úttan rettar gongd.

EIN spurningur, sum hevur verið nógv frammi í seinastuni, nú hvítu valdsharrarnir vilja ganga summum krøvum á móti, er málið um boykott. Tað eru tey, sum siga, og har eru brettska Thatcher og føroyski stavnamaðurin fremst, at boykott av

Suðurafrika hevur ongan týðning, tað bara ger ilt verri fyri tey svørtu. Hygg siga tey, broytingarnar koma av sær sjálvum. Men so eru tað onnur, sum vísa á, at júst boykott av Suðurafrika er orsøkin til, at tey hvítu nú noyðast at ganga við til broytingar. Hesar broytingar vóru ongantíð komnar eitt vet longri, um ikki umheimurin legði trýst á tey hvítu og samstundis gav teimum svørtu sín lívsneyðuga og lívsjáltandi moralska stuðul.

TAÐ skal eingin ivi vera um, at vit eru í parti við teimum síðstnevndu. Og tí halda vit eisini, at tað var rætt, at føroyingar fyri einum ári síðani samtyktu boykott móti Suðurafrika.

JÚ víst hevur móttøðan úttanfrá verið við til at seta hol í múrar apartheids og hevur henda móttøðan ikki at gloyma verið ein sera týðningarmikil moralskur stuðul hjá teimum svørtu í stríðnum móti apartheid.

EISINI vit føroyingar eiga at vísa viðurskiftunum í Suðurafrika ans. Vit eiga at geva tí kúgaða svarta

meirilutanum okkara avgjörda stuðul so og so. Tað skal vera vón okkara, at Clerk og stjórn hansara ikki bakka fyri teimum høggrasinnaðu og afturhaldssinnaðu kreftunum millum tey hvítu. Tí at gera tað er einki minni enn at gera kollektivt sjálmorð. Einasta gongda leiðin er at lata apartheidmúrarnar falla, fara í sor. Eitt lítið op her og har er eitt gott ljóssins tekin, men ikki nóg mikið til at halda myrkurið burtur. Eins og í Eystureuropa mugu múrar apartheids rapa einaferð med alla. Nú hol er sett á er eingin vegur aftur. Tað verður Clerk noyddur at sanna,

jamú

